

tendensen til at fokusere på de politiske partier og forskellene imellem dem ligger i forlængelse af avisernes egne *story-lines*. Forfatteren har imidlertid redskaberne til at løfte analysen ved hånden, men den mangler skarphed. I stedet henviser han til psykologer og andre, som har godtgjort, at det er »naturligt« for de fleste befolkninger at tænke i dem-os kategorier (s. 79). Det er muligt, at bipolar tænkning som denne er »naturlig«, men da er det helt afgørende, hvem der bliver til »os« og hvem der bliver til »dem« – dét er der nemlig ikke noget naturligt over! Det spørgsmål, der dermed rejser sig er, hvorfor det i udstrakt grad er netop indvandrere og flygtninge, oven i købet udvalgte dele af disse grupper, der gøres til »dem«?

I forlængelse af tidligere udførte nyhedsanalyser har både tv-nyheder og aviser måttet stå for skud for en del angreb for at omtale de grupper, som er nye i landet, som kriminelle, bedragere, uønskede, fanatiske, anderledes, tilbagesående, bekostelige for landet, med andre ord som et problem. Gaarde Madsen indleder selv med at referere en TV2 nyhedsdirektør, der maner til selvrensning i egne rækker. Også Danmarks Radio besluttede i 1999 at tage skeen i den anden hånd ved at erklære, at den journalistiske standard indenfor de nyhedsreportager, der refererer til arbejdsmigranter og flygtninge og deres forhold i Danmark, skulle hæves (om de faktisk er blevet det er en anden og for mig ukendt sag). Gaarde Madsens analyse kan bruges som en sådan påvisning af denne sammenhæng og være en anledning til at udråbe nyhedsmediernes medansvar, hvad angår den marginalisering, eksklusion og fornedrelse, som en tilværelse som flygtning eller arbejdsmigrant i Danmark ofte fører med sig.

Som Gaarde Madsen gør opmærksom på, er mediernes måde at skildre indvandrere på desuden væsentlig, fordi politikerne ikke står uden for denne malstrøm – noget tyder på, at de i en eller anden grad overtager mediernes billeder af, hvad en flygtning eller en indvander er for en størrelse. Der er således hårdt brug for analyser af de processer, der går forud for lovinitiativer med mere eller mindre slet skjult reference til indvandrere og flygtninge. Til gengæld kan jeg ikke se, at begrundelsen for, at de danske nyhedsmedier bør give de nye medborgere en fair behandling, skulle være at den øvrige befolkning ellers bare bliver fjendtligt indstillet over for dem. En reel dækning indebærer, at de nye medborgere inddrages i det nationale »vi«, som ofte dukker op, i hvert fald i de nationale nyhedsmedier, og ved at

også disse grupper inddrages som målgruppe, helt uafhængigt af det aktuelle udslag på racisme-barometret.

*Connie Carøe Christiansen
Socialforskningsinstituttet*

Paul A. Mayer (red.) *Computer Media and Communication. A Reader, Oxford University Press, 1999, 340 sider, £ 16.99.*

Lad det være sagt med det samme: Paul A. Mayer har redigeret en fremragende artikelsamling om computere og kommunikation. Man kan selvfølgelig altid diskutere, om han har fået alle relevante bidrag med, men han kommer langt omkring, og de artikler, han tager med, er alle væsentlige.

Bogen består af 18 artikler samt en indledning. Paul Mayer har samlet og redigeret artiklerne i en halvdel med historiske tekster og en anden med systematiske studier. Blandt de otte historiske tekster bør især fremhæves klassikere som Turings »Computing Machinery and Intelligence« fra 1950, Lickliders »Man-Computer Symbiosis« fra 1960, Engelbarts »A Conceptual Framework for the Augmentation of Man's Intellect« fra 1962, Lickliders & Taylors »The Computer as a Communication Device« fra 1968 og Ted Nelsons »A New Home for the Mind« fra 1982. Men derudover har Paul Mayer også valgt at præsentere artikler, som jeg tidligere har mødt henvisninger til, men aldrig fået læst: Vannevar Bushs »As We May Think« fra 1945, Kays og Goldbergs »Personal Dynamic Media« fra 1977 og Kays »Computer Software« fra 1984.

Disse kilder – organiseret i kronologisk rækkefølge – dokumenterer computermediets relativt korte historie. Læst i sammenhæng giver de samtidig et fantastisk overblik over udviklingen af et nyt medie og genopfrisker erindringen om alle de problemer, vi havde med kapacitet, fil-overføring m.m. for bare ti år siden. Helhedsforståelse hjælpes også godt på vej af Paul Mayers indledning til den historiske del: »From Logic Machines to the Dynabook: An overview of the Conceptual Development of Computer Media«. Han begynder sin fremstilling med Leibniz og dennes universelle regnemaskine og trækker herfra computerens konceptuelle forhistorie op via en række logiske matematikere bl.a. George Boole, der etablerede det

matematiske grundlag for den binære logik. Sidst i indledningen placerer han de medtagne artikler i det kronologiske udviklingsperspektiv. Væsentligt i denne sammenhæng er det at få understreget, at det er det konceptuelle perspektiv, som er kernen i Paul Mayers indledning og som danner grundlaget for udvælgelsen af de medtagne artikler. Den teknologiske udvikling er underordnet ideerne og visionerne.

Anden del af bogen med ti systematiske studier indledes med tre – i al fald i en dansk sammenhæng – næsten klassiske tekster: Niels Ole Finnemanns »Modernity Modernised – the Cultural Impact of Computerisation« fra 1997, Jens F. Jensens »»Interactivity« – Tracking a new Concept in Media and Communication Studies« fra 1997 og Klaus Bruhn Jensens »One Person, One Computer: The Social Construction of the Personal Computer« fra 1993. Fælles for disse artikler er, at de anlægger en bred sociologisk orienteret forståelse af computeren som medie i et informations-samfund.

Endvidere indeholder denne del seks spændende artikler, hvoraf det kun er de to sidste, jeg tidligere har læst. Den første har fokus på normer, adfærd og muligheder i et net-baseret samfund: Langdon Winners »Who Will We Be in Cyberspace?« fra 1996. I den anden »Understanding Community in the Informations Age« fra 1995 stiller Steven G. Jones centrale spørgsmål til kommunikation og on-line identitet i virtuelle samfund. Susan Herring rejser i den tredje artikel »Posting in a Different Voice: Gender and Ethics in Computer-Mediated Communication« fra 1996 kønsproblematikken og påviser forskelle i den offentlige diskurs. Allucquere Rosanne Stones understreger i den fjerde vigtigheden af kropslig repræsentation i virtuelle omgivelser i »Will the Real Body Please Stand Up? Boundary Stories about Virtual Cultures« fra 1991. Den femte artikel er Jay David Bolters klassiske introduktion til hypertext i »Topographic Writing: Hypertext and Electronic Writing Space« fra 1991. Og endelig er den sjette artikel David Miles »The CD-ROM Novel »Myst« and McLuhan's Fourth Law of Media: »Myst« and Its »Retrievals«« fra 1996, hvor han præsenterer en genanalyse af CD-ROM romanen »Myst« og diskuterer dens udtryksform som interaktivt kunstnerisk medie.

Alt i alt kommer Paul Mayer langt omkring og får belyst computer mediet fra mange forskellige synsvinkler, inden han afslutter antologien med sit eget bidrag: »Epilogue Computer Media Studies:

An Emerging Field«. Heri definerer han det centrale i termen computer medier som »the computer as knowledge processor with special reference to communication«. Centralt for studiet af computer medier er derfor også computerens »interface« forstået som det sted, hvor brugeren møder computeren, og hvor rammerne for hans eller hendes interageren med computeren udstikkes.

Sidst i epilogen diskuterer Paul Mayer, hvordan tre forskningstraditioner kan bidrage til udforskningen af relationen mellem bruger og »interface«: AI (Artificial Intelligence), HCI (Human Computer Interaction) og »Media Studies«. I stedet for, som det oftest ses, at fokusere på forskellene mellem disse traditioner vælger han at udforske deres muligheder for samspil. Det er igen det konceptuelle og potentielle, der står i centrum. Konklusionen er med hans egne ord:

»With respect to the integration of theories, concepts, and analyses from AI, HCI, and Media Studies, the user-interface nexus can be seen as a conceptual bridge in computer media studies. On the one hand, research and concepts from HCI and AI inscribe a world of development research that focuses upon both the production of products reflecting contemporary standards of interactivity and ideas and concepts for future advances. On the other hand, Media Studies provides a theoretical framework for the analysis of the discursive social and cultural world within which our understanding and practice with respect to these media forms are contextualized.« (p. 333).

Til slut bør det fremhæves, at bogen har undertitlen »A Reader« og altså er tænkt som en undervisningsbog – og dertil er den velegnet. Den burde blive grundbog i ethvert universitetskursus, der beskæftiger sig med computeren som medie.

Jørgen Bang, Institut for Informations- og Medievidenskab, Aarhus Universitet

Jørgen Poulsen: *Kultur og betydning – kommunikation som kulturel og social praksis*. København: Samfundslitteratur. 1999. 225 s. Kr. 215.

Der er grøde og opbrud i film- og medieteorierne i disse år, både nationalt og internationalt. Efter receptionsteoriens frembrud i 80'erne er der i løbet af 90'erne især sket en fornyelse inden for den so-